

KATECHEZE MLÁDEŽE TŘETÍHO TISÍCILETÍ

KS. ANDRZEJ KICINSKI

*Zodpovědný za pastoreci mládeže
Polské biskupské konference*

záznam přednášky ze Studijně - formačního kurzu
Sekce pro mládež ČBK z roku 2000

1. DNEŠNÍ MLÁDEŽ – MLÁDEŽ KONCE TISÍČILETÍ

- žije v neustálém hledání nových emocí
- žije v hledání náboženských a duchovních zkušeností
- má silnou potřebu být radikální
- má problémy s plánováním budoucnosti
- očekává plnohodnotné vztahy a prezentuje se novými jazyky (hudba, umění...)
- vůči společenskému rozvoji a konzumu se cítí být slabá a osamělá

2. VÝZVA PRO CÍRKEV: ZAANGAŽOVÁNÍ SE KŘESŤANSKÉHO SPOLEČENSTVÍ PRO MLÁDEŽ

- mladí se kolem sebe rozhlíží s velkou nedůvěrou
- nemůže být řeč o nějakých akcích nebo sloganech
- nemůžeme mluvit o „happeningu“ triumfující církve
- pastorec mládeže je historické putování

3. SMĚR PASTORACE MLÁDEŽE TŘETÍHO TISÍČILETÍ

- žít tajemstvím Vtělení
- zakoušet v Eucharistii dar, jakým je pravda Ježíše
- přijímat a obětovat Boží odpuštění
- obnovit důstojnost člověka a stvoření
- hledat jednotu

Závěrem: Cílem katecheze mladých třetího tisíciletí je obnovení křesťanské identity.

Úvod

Uprostřed různých pracovních skupin, které byly ustanoveny v Římě, aby pomáhaly v přípravě Velkého jubilea a pastorec v třetím tisíciletí křesťanství, se jedna skupina zaměřila na mládež, na její přípravu, formaci a některé iniciativy v oblasti duchovní a kulturní. V naší dnešní reflexi bude výchozím bodem dokument¹, který vypracovala skupina „Mládež a jubileum“. Tento dokument, jak v jeho úvodu napsal arcibiskup Crescenzo Sepe, generální sekretář Hlavního výboru slavení Velkého jubilea, má za cíl představení konferencím episkopátu, hnutím, sdružením a společenstvím elementy reflexí a některé způsoby dialogu s mladým pokolením na téma velkého očekávání, které se nachází před námi. Našemu uvažování poslouží také každoroční poselství a promluvy Jana Pavla II. mladým. Jan Pavel II. před námi již 22 let vykresluje program pastorec mládeže, když realizuje to, co započal 2. vatikánský koncil - mluvit „o a k“ mladým. Koncilní otcové směřovali k mladým ve svém „poselství“ a představili jim církev jako pravdu a mladost světa: „Církev vlastní to, co je silou a krásou mladých – schopnost radovat se z toho, co se začíná, plného odevzdání se, obnovení a opětovného vykročení k novým možnostem“. Podívejte se na církev, a naleznete v ní tvář Krista, opravdového hrdiny, pokorného a moudrého proroka pravdy a lásky, společníka i přítele mladých.

¹ Text, o kterém hovoříme, má stejný název jako komise, která jej připravila: „Mladí a jubileum“. Byl vypracován ve čtyřech jazykových verzích: italsky, anglicky, francouzsky a španělsky. Giovanni e Giubileo, Centro Internazionale Giovanile San Lorenzo, Città del Vaticano 1999

Během let pontifikátu Svatý otec Jan Pavel II. hlásá nauku a obrací se zcela zvláštní péčí k těm, kteří za prahem roku 2000 budou protagonisty historie. Stačí vzpomenout poselství z roku 1998, ve kterém důrazně říká: „Papež myslí na vás, papež vás má rád, každý den je s vámi s myslí plnou lásky, provází vás svou modlitbou, věří vám a spoléhá na vás, na vaše křesťanské zaangażování se a na spolupráci v oblasti dobra.“²

Naše úvahy budou provázet dvě otázky:

1. Jaká je mládež konce tisíciletí?
2. Co musíme v katechezi ukázat, aby mládež získala odvahu žít s Kristem svůj každodenní život?

Výchozí otázka pro přípravu práce s mládeží v novém tisíciletí je otázkou o jejich identitě: Jaká je mládež konce druhého tisíciletí? Otázka je to složitá a můžeme na ni odpovědět z mnoha různých úhlů pohledu. Odpovídají na ni sociologické průzkumy, zajímají se o ni katecheté, rodiče a také politici. V následující části se nacházejí pouze některé charakteristiky mládeže konce tisíciletí, které jsem vybral z důvodu pokusu o pastorační „fotografické zachycení“ situace mladých.

1. DNEŠNÍ MLÁDEŽ – MLÁDEŽ KONCE TISÍCILETÍ

ŽIJE V NEUSTÁLÉM HLEDÁNÍ NOVÝCH EMOCÍ

Mladí, to jsou ti, kteří neustále hledají nové emoce, to víme. Často se stává, že při tom bloudí, stačí se podívat, kolik mladých se vrhá do vražedného světa narkotik. Ale na druhé straně jsou to mladí, kteří zaplňují řady nových sdružení a katolických společenství, která se rozrůstají v naší zemi. To znamená, že mladí hledají, touží někomu věřit, ale ne vždy vědí, komu by měli o sobě říci. Na své životní cestě zakoušejí málo opravdové lásky. Mohlo by se zdát, že minulost i budoucnost ztratily smysl, a jediné, co se nyní počítá, je přítomnost, ve které se ale cítí být ztraceni. V této situaci však může pro ně být náboženská zkušenost útekem z přítomnosti, vzdálením se od historie a následně pak velmi složitá zpětná integrace prožívaného křesťanství do každodenního života.

Mladí tedy hledají neustále nové emoce. V hledání cíle svého života se posouvají až k nebezpečné hranici, jakou je smrt. Přemýšlejí o ní, o tom, co následuje po ní, a touží jít v jejím poznávání hlouběji, než to dovolují odpovědi současné dominující kultury. Současně ale paradoxně zakoušejí to, že neumí přijmout smrt nejbližších nebo nést smutek, a také nenacházejí osoby, které by jim mohly být společníky v jejich těžkém hledání a které by jim byly nápomocné k nalezení pramene nehasnoucí naděje.

Tady nám přichází na pomoc hlas přítele mladých Jana Pavla II., který ve své katechezi s odvahou mluví o smrti: „Existuje vztah mezi mládím a smrtí. Smrt se nám od mládí zdá velmi vzdálená. Ano, je to pravda. Ale jestliže mládí je projektem celého života, a je to projekt vybudovaný na základě kritéria zásad smyslu a hodnot, je neoddiskutovatelné se v mládí ptát také na konec života. Lidská zkušenost nám říká to samé co Písmo svaté:

² JAN PAVEL II. Orędzie do młodych na XIII.1.

„A jako každý člověk jen jednou umírá,“ (Žid 9,27) a nadšený pisatel dodává, „a potom bude soud.“ (Žid 9,27). Kristus nám říká: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo ve mně věří, i kdyby zemřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky“ (Jan 11,25nn). Ptejte se tedy Krista jako mládenec v Evangeliiu: „Co mám učinit, abych získal život věčný?“³

ŽIJE V HLEDÁNÍ DUCHOVNÍCH A NÁBOŽENSKÝCH ZKUŠENOSTÍ

Říci něco jistého o religiozitě mládeže je velmi těžké, protože je to velmi složitý problém. V některých zemích světa vždy existovala a stále je přítomná myšlenka o víře a o Bohu, která směřuje život k náboženským hodnotám. Dnes je tomu jinak, než tomu bylo před několika staletími. Také v západních společnostech si mládež začíná klást znovu otázky týkající se víry. Stačí se podívat na velké zvonuobjevení poutí mladých do Santiagu de Compostela, nebo jiných starých pouťových stezek, na kterých mladí hledají odpovědi na jejich fundamentální otázky. Dalším příkladem je vzrůstající počet mládeže z Německa a z postkomunistických zemí, kteří se účastní Světových dní mládeže. Když se podíváme na voluntariát u nemocných z řad mládeže nebo také na různá místa modlitby, musíme říci, že mladí jsou citliví na silné a neobyčejné zážitky, jsou schopni zvítězit nad lhostejností, která existuje v některých zlaicizovaných prostředích. Otázka dnešní mládeže je otázkou po transcendenci, je to otázka, která se rozvíjí ve státech s křesťanskou tradicí a rozvíjí se zde novými způsoby.

Bohužel často se taky objevuje hledání, které není usměrněné, hledání, které nechápe nabídku křesťanského společenství a vystavuje se riziku, že se ztratí v novém pohanství, v nejasných a klamných hnutích (New Age) nebo v magických a sektářských zkušenostech.

MÁ SILNOU POTŘEBU BÝT RADIKÁLNÍ

Mladí konce tisíciletí dýchají atmosférou svobody, která je charakteristická tomuto novému pokolení oproti lidem starším a různým ideologiím. Tato svoboda vede mladé k otázkám o víře a vede je k tomu, že si více uvědomují své volby, a tímto způsobem si vybírají způsob plného zakoušení své víry.

Když přemýšlíme o třetím tisíciletí, musíme také říci, že mladí se nespokojují se všeobecným trendem myšlení, společnými ceremoniály, přizpůsobením se tradici, ale chtějí uchopit a zakusit podstatu náboženské zkušenosti. Postava Ježíše Krista má zvláštní kouzlo zejména pro ty mladé, kteří žijí v prostředí svázaném se společenstvím křesťanů, nebo pro ty, kteří se navracejí k víře poté, co ji v mládí opustili.

Když kardinál Jean-Marie Lustiger rekapituloval pařížské setkání mladých se Svatým otcem, potvrdil, že mládež opravdu naslouchá tomu, co papež říká, i tehdy, když to nežije, a zvláště tehdy, když nemá sílu to žít. Kardinál Paříže podtrhl tu skutečnost, že tomuto pokolení chyběl příklad dospělých, který by ve skutečnosti mělo mít. Chyběli jim lidé, kteří by hovořili jazykem pravdy a lásky, kteří by měli odvahu žít slovem, které byli povinni předat mladým. Musíme říci, že mladí konce tisíciletí jsou ne vždy podporováni v tom, aby stavěli Ježíše uprostřed své zkušenosti víry jako opravdovou odpověď na hlad po Bohu. Nejsou též podporováni v hledání Otce, který vítězí nad nejistotou a samotou. Víme

³ JAN PAVEL II. List Apostolski do młodych całego świata z okazji Międzynarodowego Roku Młodości 1985,5.

však, že dnešní pastorační problém spočívá nejen v opuštění víry, ale také odmítnutí způsobu, jakým je víra prezentována /nebo není/ a jak je víra prožívána.

MÁ PROBLÉMY V PLÁNOVÁNÍ BUDOUCNOSTI

Mládež , jak z chudých, tak i z industrializovaných zemí, těžce prožívá svůj vztah k budoucnosti, poněvadž se buď cítí být zbavena budoucnosti díky světu dospělých, anebo nemá zajištěny ani základní podmínky života, které by mohly odpovědět na konečné očekávání člověka. V chudých zemích nemusí znamenat, že s tím, jak plynou léta, se zlepši podmínky života.

Z druhé strany se však zvětšují možnosti poznání toho, co se dnes ve světě děje, ale díky tomu roste také uvědomění si zůstávání na okraji společnosti z důvodu rostoucí chudoby a degradace. Problém nezaměstnanosti se dotýká především mladých lidí, jak v západních státech, tak i na celém světě. Pro mladé třetího tisíciletí je velmi obtížné myslet spokojeně na budoucnost.

Můžeme si položit otázku: Jak si máme vysvětlit nadšenou reakci mladých na celém světě na slova Jana Pavla II.? Komentátoři často utíkají k vysvětlení, která nám zní jako slogany, že to všechno činí nějaká „magická síla“, která vychází z osoby Svatého otce. Vždy můžeme z úst komentátorů slyšet, že mladým „se líbí zpěvák, a ne písničká“ a že mladí ani v nejmenším nerealizují v praxi duchovní a morální poučení, která jim dává Jan Pavel II. a která s takovou radostí přijímají. Fakt, že někteří komentátoři vysvětlují tento jev takto, se nám zdá pochopitelný, protože je ospravedlněním modelu života dospělých, jak jsme již hovořili dříve.

V žádném případě to však neobjasňuje samotný postoj mladých lidí k papeži. Spíše je možné říci, na základě mnohých svědectví mladých lidí⁴, že díky slovům pravdy a odvážnou lásku, s kterou Jan Pavel II. vydává svědectví, díky tomu, že otevírá nové perspektivy víry v život, který nekončí, je jeho poselství mladými lidmi přijímáno s velkou sympatií.

OČEKÁVÁ PLNOHODNOTNÉ VZTAHY A PREZENTUJE SE NOVÝMI JAZYKY (HUDBA, UMĚNÍ...)

Dnešní mládež touží o sobě mluvit. Má velkou touhu být ve vztazích s druhými. Současná globalizace informací a prostředků masové komunikace je nakloněna ke kontaktům mezi mládeží, která komunikuje svým vlastním jazykem (hudebním, uměleckým - a to v širším slova smyslu). Ve všech geografických šířkách hudba, rytmus, výraz pohybu, to jsou způsoby, kterými mladí ukazují styl života, myšlení, komunikaci s dospělými, kterými sdělují své sny a ideály.

Surfování po internetu je pro mladé zcela normální věcí, ale tady nám vyrůstá otázka- Stačí to, aby se cítili být protagonisty nových světů, aby byli obyvateli světa?

⁴ Srv. DENIS LENSEL. Generation JMJ, Fayard 1997. V této publikaci se nachází více než 100 svědectví mladých lidí ze všech světadílů, kteří byli na setkání s papežem v Paříži roku 1997.

VŮČI ROZVOJI A KONZUMU SE CÍTÍ BÝT SLABÁ A OSAMĚLÁ

Toto pokolení je do jisté míry obětí morálního nihilismu vlastních rodičů a dokonce jejich „nepřítomnosti“. V průmyslových zemích se stává ohromný počet nabídek, příležitostí, iniciativ, materiálních a konzumních dober vážným ohrožením vůči schopnosti volby, rozhodnutí a rozlišení. Tomuto pokolení chybí „zralí společníci“, kteří by byli s nimi v čase toho velkého dobrodružství prvních voleb, prvních samostatných rozhodnutí.

Toto všechno ještě více oslabuje nové pokolení. Je pro ně těžké nalézt morální stanovisko dotýkající se především emocionálního a sexuálního života. Touží po „jiné“ účtě než jakou jim nabízí společnost dospělých. I tehdy, jestliže přijímají etické zdroje čím dál tím víc za své. V některých státech je slabost mladých limitována nedostatkem dober, která jsou nutná pro hodnotný život. V západní konzumní společnosti se neustále nabízí takový životní styl, který často odvádí od hlavního cíle, jakým je lidský, kulturní a sociální rozvoj.

2. VÝZVA PRO CÍRKEV: ZAANGAŽOVÁNÍ SE KŘESŤANSKÉHO SPOLEČENSTVÍ PRO MLÁDEŽ

„Mladí a třetí tisíciletí“ je těžké a složité téma, protože se dotýká vztahů „Církev a mladí“. Církev je často představována s velikým nadšením, nebo je také kritizována za nedostatek porozumění z jedné či druhé strany.

MLADÍ SE KOLEM SEBE ROZHLIŽEJÍ S METODICKOU NEDŮVĚROU

Zastavme se nyní u delší výpovědi teologa., kterého si Jan Pavel II. cenil za jeho přesnost interpretace stavu víry v dnešním světě. Hans Urs von Balthasar napsal v úvodu své knihy „Kým je křesťan?“, „Mladí se ptají. Kdo zná odpověď? Ještě dříve než se mladí zeptají, rozhlíží se předem kolem sebe s metodickou nedůvěrou, která není neoprávněná.“

Na čem se zakládá křesťanství těchto lidí, kteří údajně jsou křesťany? Zakládá se to na tom, co je běžné a rozšířené, na tradici, na naučených školních formulkách? A na čem stojí zase toto všechno? Tedy co je kritériem tradice, katechismu, svátostné praxe? Evangelium? Ale v něm přeci věci vypadají úplně jinak! Tedy na získání konečného výsledku všech vazeb by mělo mít účast Magisterium – učitelský úřad církve. Ale teprve teď se začínají vrstvit problémy. Když už se nedíváme na jednoduchou linii problémů a nevidíme tak prvotní pramen, je třeba věci jaksí „vyhrabávat z uhlí“. A tak začínají ostré spory, které se týkají nechuti vůči kléru, důkladného poznání záměru Zakladatele, jejich správné interpretace, a dokonce se týkají autoritativního výkladu této interpretace předkládané lidskému svědomí. Jelikož takové interpretace nesou v sobě znamení doby, ve které vznikly a ve které byly účinné /kdo by jim to mohl mít za zlé!/, je nevyhnutelnou věcí, že se změnou ducha doby jsou tyto interpretace dnes prezentovány s velikým nátlakem, ztrácejí na aktualitě, blednou, stávají se jalovými, hořkými, některé z nich se stávají „ideologiemi“ ohraničenými časem a místem svého vzniku, a proto nové aggiornamento („zdešnění“) je nevyhnutelné. Někteří velmi hlasitě obdivují neustálou schopnost „omlazování se“ církve, jiní v hloubi srdce litují, že tak dlouho a úporně bráněné pozice se

nakonec poddávají, jsou opuštěné, zbořené jako neužitečné nebo přestarlé bašty. A proto tím více nás pronásleduje otázka - Kde se nachází kritérium?⁵

NEMŮŽE BÝT ŘEČ O AKCÍCH ČI SLOGANECH

Kritériem podle Balthasara je odpověď na otázku - Kým je křesťan? V případě mladých bude možná dobré přemýšlet o tom, co křesťanské společenství může nabídnout mladým. Tady nemůže být ani řeč o akcích nebo sloganech, ale musí se tady objevit zájem, který přechází v zaangažování se společenství vůči mladým. Jak pomoci mládeži, aby si uvědomila své dědictví, kterým je minulost, ale zároveň aby si byla vědoma nových perspektiv, které sahají do budoucnosti? To jsou výrazy paměti neohraničené časem a plnosti hluboké úcty pro svobodu mladých.

NEMŮŽE BÝT ŘEČ O „HAPPENINGU“ TRIUMFALISMU CÍRKVE

Papežská rada pro laiky se dlouho připravovala na tuto velkou událost - konec jubilea Vtělení. Jako podstatné se ukázalo, aby tento rok nezůstal jako jedním z mnoha, aby po ukončení všech slavností se nestal pouze přechodnou událostí. Proto je také nutná reflexe o pastoraci mládeže, ale nejen o pastoraci mladých, ale s mladými. Uvědomění si, že slavení výročí 2000 let Vtělení Boha v Ježíši, je svátkem Jeho církve, která bez triumfalismu prosí o odpuštění za spáchané hříchy, slaví svou věrnost Bohu, kterou uchovala během toku dvoutisícileté historie. To není jednoduchá věc. Nejenom novináři, ale také naše společnost má problém v rozpoznání toho, že např. Světový den mládeže v Římě se dvěma milióny mladých nebyl triumfální happening papeže, který shromáždil ty milióny mladých, ale odpověď Svatého otce na iniciativu mladých, kteří toužili mít chvíli „odpočinku“ v jejich neustálém putování, kde zásadním cílem bylo soustředění víry a života mladého člověka kolem osoby Ježíše, a ne ukázka, jak církev dokáže shromažďovat mladé.⁶

PASTORACE MLÁDEŽE JE HISTORICKÝM PUTOVÁNÍM

V procesu hledání toho, co křesťanské společenství musí nabídnout mladým, můžeme tuto nabídku nazvat poutí, která začíná u pramene a proměňuje se ve způsob „historického putování“, kde je důležité svědectví svatých a mučedníků, které pomáhá pochopit, jak křesťanství v posledních dvou tisíciletích obnovilo Zemi. Slavení jubilea mělo za cíl pomoci mladým v pochopení církve jako společenství vytvořené z osob, které se zamilovaly do Boha, které jsou Jím milovány a které chtějí být živou pamětí této lásky.

Pomoc mladým otevřít se k tajemství Boží lásky, k pravdě, že jsou milováni, je hlavním úkolem pastorační církve v třetím tisíciletí. Není vůbec lehké přeložit jazykem mladých pravdu, že člověk nemůže žít bez lásky. „Člověk sám vůči sobě zůstane vždy bytostí nepochopenou, jeho život ztrácí smysl, jestliže se mu neobjeví Láska, jestliže se jí nedotkne a nějakým způsobem si ji nepřivlastní, jestliže v ní nenalezne živou účast.“⁷

⁵ HANS URS VON BALTHASAR, Kim jest chrześcijanin?, Krakow 1999, s. 5-6.

⁶ Sr. JAN PAVEL II. list Ojca Świetego do kardynala Eduardo F. Pironio z okazji seminarium zorganizowanego w dniach 13-16 maja 1996 w Częstochowie, w: L'Osservatore romano, wyd. Pol., 7-8 (1996), s. 4.

⁷ JAN PAVEL II. Redemptor hominis, 10

Musíme mít na paměti, že křesťanství se nezastavuje pouze u pozitivních odpovědí nebo na dobrých gestech, ale hlásá různé nabídky, které jsou plné bezmezné lásky, která nezáleží na lidské schopnosti, nabídky, které Bůh nabízí člověku skrze dar svého Syna Ježíše Krista.

3. SMĚRY PASTORACE MLÁDEŽE TŘETÍHO TISÍCLETÍ

ŽÍT TAJEMSTVÍM VTĚLENÍ

Abychom mohli dobře nasměrovat naši pastorační činnost s mladými v třetím tisíciletí, bude důležité představení víry ve Vtělení Syna Božího, která není výsledkem větší či menší spekulace lidského myšlení nebo hledáním podobné pravdy v jiných náboženstvích. Je to pravda, která je zjevena Bohem a je dosvědčena v Písmu svatém v Novém zákoně.⁸

Velmi důležité bude, aby také dnešní mládež byla překvapena tajemstvím Vtělení, jako něčím, co je poslední novinkou. Novinkou, která je v dosahu každého muže, každé ženy, kteří žijí v prostoru věků. Jde o to nechat se zaskočit Bohem, který se stává člověkem, přichází do naší každodennosti a z těla si činí svůj stan. Vtělení znamená začlenit tuto velkou pravdu křesťanství do svého života. Ve vyznání, že Ježíš je opravdovým člověkem, je pramen jeho spásnosné reality v dějinách. Je to tzv. soteriologická příčina Vtělení, která byla jasně deklarována v Krédu koncilu v Niceji: „On pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe, přijal tělo a stal se člověkem, trpěl a třetího dne vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa, odtud přijde soudit živé i mrtvé.“

Od té doby v Ježíši Kristu můžeme vidět nejplnější realizaci lidství. Ježíš není „nadváhou“ naší pravdy, On je Pravda. Vtělení je tajemstvím, které fascinuje a zaskakuje mladé.

ZAKOUSHET V EUCHARISTII DAR, JAKÝM JE JEŽÍŠOVA PRAVDA

Bude zapotřebí znovu odhalit, že „tělo“ a „krev“, které před dvěma tisíci lety dovolily lidem tehdejší doby uvidět Boha, dnes pro nás zůstávají stejným znamením v našem lámání chleba a požívání vína jakožto svátosti Eucharistie.

Je nutné také naučit mladé dívat se na kříž a připomínat si jeho realitu v eucharistickém znamení chleba a vína, aby mladí dokázali vidět Boží pravdu, která je láskou, pravdou, kterou je Ježíš, která je darem, ale je také pravdou o nás samých, kterou musíme projít.

Jasně musíme mladým říci, že Ježíš už není přítomný uprostřed lidí takovým způsobem jako tehdy, když procházel Palestinou. Po svém zmrtvýchvstání se ukázal ženám a učedníkům ve svém oslaveném těle. Potom zavedl apoštoly „do Betánie a pozvedl ruce a žehnal jim (...) rozloučil se s nimi a byl vzat do nebe.“ (Lk 24,50-51)

I když odešel k Otci, Ježíš se tím neoddálil od lidí. Zůstává navždy uprostřed svých bratří a sester, jak slíbil, je nám společníkem a vede nás skrze svého svatého Ducha. Jeho přítomnost je nyní odlišné podstaty. Jak víme, „během Poslední večeře, kdy Kristus se

⁸ Szerzej o prawdzie Wcelenia w Piśmie Świętym, srv. V Papieski Komitet Obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, Jezus Chrystus, jedyny zbawiciel świata, wczoraj, dziś i na wieki, Księgarnia św. Jacka, Katowice 1997.

svými učedníky snědl již velikonočního beránka a měl přejít z tohoto světa ke svému Otci, ustanovil tuto svátost jako věčnou památku svého utrpení (...) je to největší zázrak ze všech, které učinil, a těm, kteří by měli být smutní z Jeho odchodu, nechal toto tajemství jako zdroj nesrovnatelné útěchy“ (sv. Tomáš Akvinský, *Oficium Těla a Krve Páně*, 57,4). Musíme mladé naučit tomu, že pokaždé, když se rozpomínáme na smrt našeho Vykupitele, vyznáváme Jeho zmrtvýchvstání a očekáváme Jeho příchod. Nemáme větší a cennější svátost než je Eucharistie. Když přijímáme Eucharistii, jsme vtěleni v Krista. Náš život je tímto způsobem proměněný a vyvýšený skrze Krista.⁹

Čas vkročení do nového tisíciletí má být časem přebývání s Ježíšem: „spočíváním na jeho prsou“ jako jeho milovaný učedník, abychom tímto způsobem zakusili lásku Jeho srdce a učili se poznávat Toho, který daroval sám sebe celého v různých tajemstvích svého Božského i lidského života. Pouze tímto způsobem se mladí budou moci stát účastníky a budou se moci zapojit do tohoto velkého procesu dávání a přijímání daru ke chvále Boha a pro spásu světa.

PŘIJÍMAT A OBĚTOVAT BOŽÍ ODPUŠTĚNÍ

Důležité je také to, že svátost Eucharistie byla ustanovena mezi prokázáním zrady Jidáše a oznámením opuštění Ježíše svými učedníky. „V noc, kdy zůstal zrazen...“ Je to dar, který pramení z odpuštění. Když vcházíme do nového tisíciletí, cítíme, že ne vždy jsme dorostli do úrovně Boží lásky, máme tedy prosit a přijmout Jeho odpuštění a slavit jej ve svátosti smíření. Mezi gestem Ježíše, který se obětuje, a lidskou zradou církev pochopila velikost Ježíšovy lásky, jeho nezištnost, stalost a necht' se tedy nikdo nepohoršuje, jestliže v lůně církve nalezne slabost a zradu.

Rozšiřuje se nová a vlastně se obnovuje stará koncepce člověka: údělem člověka je „konkurence“ tedy vítězství nad bližním - „homo homini lupus“. Dnes je v katechezi nutné ukázat, že církev se svými obdobími svatosti a věrnosti, ale zároveň také hříchu, rozdělení a slabosti je církví, která je nekonečně milována Bohem. Hřích je vždy možný a jediná síla, která před ním zachraňuje, je síla moci Ducha. Člověk – hříšník, kterému bylo odpuštěno, dokáže také odpustit. Smířený, dokáže jednat a smířit se sebou samým, s druhými, se stvořením.

Člověk ví, že hřích není jen osobní věcí, je to zlo, které útočí také na společenství, které mu tímto způsobem dovoluje se objevit a utužuje tím struktury hříchu. Kristus, který se dívá na tyto nevěrnosti, toužil a touží, aby církev byla znamením a nástrojem odpuštění a rozhrěšení, které Ježíš získal pro každého člověka svou krví.

Jubilejní katecheze nám připomíná, že modlit se za získání odpustků znamená, zapojit se do duchovního přijímání, a tímto způsobem se zcela otevřít pro druhé. Protože v duchovní sféře nikdo nežije pouze sám pro sebe. Přemrštěná starost o spásu vlastní duše bude očištěna z bázně a egoismu teprve tehdy, když se začne také starat o spásu druhých. Toto je realita společenství svatých, tajemství „zástupné reality“ (vicaritas), modlitby jako cesty s Kristem a jeho svatými. On nás přijímá, abychom spolu s Ním tkali bílý šat nového lidství, šat z blyštivého plátna, do kterého je oděná Nevěsta Krista.¹⁰

Církev s moci, kterou obdržela od Krista, a věrná jeho učení nejen odpouští, ale vždy prosí toho obráceného a zkroutěného hříšníka o uvolnění se z vin skrze plnění dobrých skutků zároveň na materiální i duchovní úrovni.

⁹ Srv. JAN PAVEL II. List do biskupa Liège Alberta Houssiau u příležitosti 750-ti let Slavení Božího Těla, v: *L'osservatore romano*, vyd. Pol. 10 (1996), s. 7-8.

¹⁰ JAN PAVEL II. *Incarnationis mysterium*, 10

Jsou to „odpustky“- zkušenost víry, kterou znovu musíme nabídnout mladým, zvát je k objevení této reality jako gesta Otce, který touží neustále dávat lásku svým dětem, a to skrze konkrétní gesta.

OBNOVIT DŮSTOJNOST ČLOVĚKA A STVOŘENÍ

Budeme potřebovat tzv. „ekologickou“ katechezi a zejména odkaz na Starý zákon, ve kterém nacházíme připomínku, že země náleží Bohu a člověk je pouze jejím dočasným správcem, že stvoření musí odpovídat rovnováze lidstva a má být přijímáno jako dar Boží, aby sloužil každému člověku.

Papež zná mladé a my poznáváme jeho učení: „Současný člověk, zejména v prostředí vysoce rozvinuté technické a průmyslové civilizace, se ve velké míře stal dobyvatelem přírody, využívá ji často pouze užitkovým způsobem, kdy ničí spoustu jejího bohatství a krás, znečišťuje přírodní prostředí svého zemského pobytu. Příroda je člověku dána jako předmět obdivu a kontemplace, jako velké zrcadlo světa. Zrcadlí se v něm vztah Stvořitele se svým stvořením, jeho střed se od počátku nachází v každém člověku, který je stvořen jednoduše „k obrazu svého Stvořitele.“¹¹

HLEDAT JEDNOTU

V katechezi mladým je důležité mluvit o současných ideologiích násilí, o velkých formách fanatického nacionalismu a netolerance. „Mezi hříchy, které vyžadují větší úsilí v pokání a obrácení, patří zcela určitě ty, jež uškodily jednotě, kterou Bůh chtěl mít ve svém lidu.“ (TMA 34).

Mladí jsou těmi, kteří nemají historickou zaujatost, jsou vyzýváni k tomu, aby byli prvními obránci návratu k jednotě. Víme, že jednotu je darem Ducha a měla by být nejenom tvůrčím způsobem hledána, ale také by měla být zakotvena v seriózní teologické analýze a v návratu k očištěné tradici. Taková jednotu je především vyprošená modlitbou. Je hledána a zakoušena také v katolické církvi díky dialogu, který nebude zatemňovat pravdu, učiní silnějším porozumění mezi generacemi, církevním prostředním a různými kulturami.

Jan Pavel II. učí mladé: „To vám je svěřena misie vytyčování nových cest bratrství mezi národy, aby bylo možné budovat lidskou rodinu v souladu s právem vzájemnosti dávání a získávání, skládání sebe samých darem bližnímu.“ (Evangelium vitae, 76). „Vaším úkolem je šíření tvůrčí „kultury evangelia“, ve které Kristus „žije včera, dnes a na věky“ stává se konkrétní odpovědí na fundamentální otázku nespokojeného lidského srdce.“¹²

¹¹ JAN PAVEL II. List do mladých, 14

¹² JAN PAVEL II. Przemówienie podczas spotkania z młodzieżą w Loreto, 9.09. 1995, v Ľ osservatore romano, wyd. Pol. 11-12 (1995), s. 36

ZÁVĚREM – CÍLEM KATECHEZE MLADÝCH TŘETÍHO TISÍCLETÍ JE OBNOVENÍ KŘESŤANSKÉ IDENTITY

Vy kročení do nového tisíciletí je příležitostí k tomu „investovat ve víře“.

Zároveň pro mladé je onim hlasitým voláním pro obnovení vlastní křesťanské identity. Mladí budou moci v plnosti odhalit svoji identitu, když odhalí to, co vyděluje křesťanskou víru z ostatních jiných náboženství. A to je jistota, že člověk jménem Ježíš z Nazareta je Synem Božím, vtěleným Slovem, druhá Osoba Trojice, která přišla na svět. To je radostné přesvědčení církve od samého počátku, když opěvuje „velké tajemství zbožnosti – Krista, který se ukázal v těle.“ (KKK, 463). Neviditelný Bůh je živý a přítomný v Ježíši, Synu Marie – Theotokos, Bohorodiče. Ježíš z Nazareta je Bohem-s-námi, Emmanuelem-kdo Jej poznal, poznal Boha, kdo Jej vidí, vidí Boha, kdo jde za Ním, jde za Bohem, kdo je v jednotě s ním, je sjednocen s Bohem (srv. J 12,44-50). Ježíš, který se narodil v Betlémě, je Bůh, který se zasnoubil s lidskou přirozeností a je nám přístupný, protože uzavírá smlouvu s člověkem.¹³

Vy kročení do nového věku, který následuje po Jubilejním roce – roce smíření, činí silnou víru každého člověka, ale také společenství církve, která je tímto způsobem nabuzena a podpořena ve své evangelizační misi. Nové tisíciletí je příležitostí přijetí mnoha nabídek, iniciativ a činností, které mohou nabídnout mládeži neopakovatelnou možnost prožití společně se svými vrstevníky zkušenost církve, která jim pomůže nastoupit na cestu víry.

Je zapotřebí jasně říci, že to musí být především nabídka víry, zaangažování se a slavení. Nemůže to být pouze velké množství akcí, ale jasná a promyšlená cesta, která skrze různá témata a iniciativy prohlubuje v člověku skutečnost být učedníkem Krista.

Připomínáme si všechno, co je nejvíce autentické pro křesťana: Bůh, který se vtělil do Ježíše Krista a přijímá všechno, co je částí našeho člověčenství, nás vykupuje tak, že od této chvíle již neexistuje víra odrážaná od člověka - od toho co si myslí, co dělá. Žít z víry, znamená žít tak, jakoby sám Ježíš byl dnes na mém místě, soudit, hledět, konat tak, jak soudí, hledí, činí Slovo, které se stalo Tělem. Živá víra znamená pokládat si sám sobě otázky, které nejsou ovocem nejistoty, ale vůle a touhy hlubšího poznání pravdy, tedy Toho, koho já miluji. Víra, která neuvažuje a nezačíná otázky, není vírou křesťanskou.

Novou cestou v katechezi bude ukázání tajemství Vtělení, které se objevuje jako centrální vykupitelský čin a dává tím člověku ve všech epochách smysl života – radosti i utrpení. Musíme mládeži skrze katechezi ukázat Boha ne abstraktního, nejasného, všeobecného, ale konkrétního a živoucího, který vešel do historie lidskosti skrze Svého Syna Ježíše.

Objevovat Písmo svaté, zejména Nový zákon, bude znamenat objevovat Ježíše, který je blízký člověku, ohlašovat Boha, který je Láskou a objevit Jeho trinitární lásku - začátek lidského společenství, základ církve.

Centrální místo Ježíše během katecheze by mělo být zakoušeno různými způsoby:

- v modlitbě, v otevřeném dialogu s Ním v Duchu, a v odkrývání Písma svatého
- v putování na cestě ke Kristu
- v oblasti setkávání se se svědky víry (s dospělými ve víře) - průvodci, skrze které se dnes můžeme setkat s Kristem
- v konkrétní službě, v hledání Jeho tváře ve tváři každé ženy, každého muže,

¹³ JAN PAVEL II, Orędzie na XV. Światowy Dzień młódzieży, 2

- v chudém člověku, který postrádá dobro a naději
- když sami sobě si pokládáme hluboké otázky a hledáme smysl a duchovno

Díky těmto zkušenostem bychom měli stavět na hodnotách, které jsou vlastní mladým, kteří jsou schopni svou energii věnovat hodnotám jako jsou odpovědnost, svoboda, spravedlnost, láska, chudoba, solidarita, mír, život, věrnost, ekumenismus, dialog, slavení...

Svatý otec říká: „Budoucnost světa a budoucnost církve patří mladé generaci, té, která se narodila v tomto a dospěje v příštím století, prvním století nového tisíciletí. Kristus očekává mladé tak, jako čekal mladíka, který se ho zeptal: „Co mám dobrého dělat, abych dosáhl věčného života?“ (Mt 19,16)...“ Mladí lidé jakéhokoli postavení a v kterékoliv části světa kladou Kristu neustále otázky, setkávají se s ním a hledají ho, aby se ho znovu ptali. Půjdou-li cestou, kterou jim ukazuje, budou se moci radovat, že přispěli k tomu, aby byl Kristus přítomen v příštím století a dál až do skonání věků. Ježíš Kristus je stejný včera i dnes i na věky.
